

To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl
From: (10)(2e) (10)(2e)
Sent: Fri 4/17/2020 1:56:37 PM
Subject: RE: Notificatie: Morgen verschijnt sectoranalyse met korte deadline
Received: Fri 4/17/2020 1:56:37 PM

Ha, ik zie dit nu pas en ruim na de deadline, dus neem aan dat het veel te laat is om nog te reageren, maar zie nog twee kleine toevoegingen in rood.

Groeten,
 (10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 17 april 2020 11:20

Aan: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

CC: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Notificatie: Morgen verschijnt sectoranalyse met korte deadline

Ha (10)(2e)

Dank voor je snelle reactie. Ik heb je signaal doorgegeven aan EZK.

De conclusie die jij noemt is van EZK zelf en ze willen deze wel genuanceerder opschrijven. Ze vragen van ons of we kunnen aanvullen wat dan de gemengde signalen zijn zodat ze deze in het stuk kunnen opnemen. Zou jij hier iets over kunnen schrijven? Ik heb hieronder het verzoek van EZK en mijn mail aan EZK gekopieerd ter info.

Bijgevoegd ook het rapport van Panteia.

Groeten,
 (10)(2e)

Beste (10)(2e)

Als nabrander:

Je zegt dat je verschillende signalen binnenkrijgt bij VWS waardoor je de conclusie te stellig vindt. Wij hebben bij het delen van eerdere versies echter niks concreets ontvangen hierop.

Wij hebben een paragraaf 'verwachtingen en signalen uit de sector'. Zou je deze kunnen aanvullen op basis van de input die jij wel hebt? Het liefst in concrete track changes?

Algemeen beeld van de sector

- *Kerngegevens* - Volgens Panteia is het aandeel van de toegevoegde waarde van de zorgsector aan de Nederlandse economie gelijk aan 9% van het Nederlands bbp.
- *Toename zorgvraag* - De gezondheids- en welzijnzorg staat tijdens deze gezondheidscrisis sterk onder druk. De ziektebelasting als gevolg van de uitbraak zorgt voor een sterke toename van de zorgvraag. Ook het ziekteverzuim onder zorgmedewerkers loopt op. Hierdoor worden er meer medewerkers ingezet: verloven worden ingetrokken en er wordt een beroep gedaan op verpleegkundigen en artsen die momenteel niet meer of nog niet beschikken over de juiste registratie, zoals recent gepensioneerd van studenten die hun coschappen lopen. Ook zijn grote hoeveelheden beschermingsmiddelen nodig. In hoeverre alle overuren en extra materialen ook zorgen voor extra omzet hangt ervan af in welke mate deze extra zorg declarabel is.
- *Zorg op pauze* - Tegelijkertijd staat de geplande zorg voor een deel op pauze. Dit geldt bijvoorbeeld voor heup- en knieoperaties en bevolkingsonderzoeken. Praktijken zoals die voor mondzorg of fysiotherapie zijn vanwege de afstandsvoorschriften gesloten of beperkt tot de hoogstnoodzakelijke activiteiten. De uitgestelde zorgvraag moet op een later moment worden ingehaald. In de welzijnssector vindt een verschuiving plaats van fysiek naar telefonisch en digitaal contact. Voor bijvoorbeeld kappers bestaat er echter geen digitaal alternatief. Kinderdagverblijven hebben hun deuren gesloten.
- *Arbeidsmarkt* - Het aandeel flexwerkers en zelfstandigen bedroeg in 2018 respectievelijk 17,4% en 10,8%.
- *Solvabiliteitspositie* - De gezondheidszorg en sociale zorg sector was over de periode van 2008-2014 zowel de meest winstgevendende als liquide sector, en staken op die onderdelen ook sterk boven het Europees gemiddelde uit. Daarnaast was de solvabiliteitspositie ook bovengemiddeld.

Verwachtingen en signalen uit de sector*Doorrekening van de CPB-scenario's voor de sector Gezondheids- en Welzijnzorg*

- De zorgsector is volgens de doorrekening van Panteia een van de weinige sectoren die kan rekenen op een positieve groei van de toegevoegde waarde dit jaar. Per saldo zal de extra benodigde productie in de zorg als gevolg van het coronavirus dus naar verwachting **van Panteia** groter zijn dan de hoeveelheid zorg die verhinderd wordt door de maatregelen of door verdringing door andere zorg. **Hoe dit daadwerkelijk zal uitpakken is nog onzeker.**
- De verwachte positieve groei van de zorg komt voor 2020 vrij goed overeen met de raming van Rabobank. Voor 2021 geeft de doorrekening van Panteia echter een stuk sterkere groei aan dan de raming van Rabobank.

Overige analyses

- De Rabobank verwacht per saldo in de zorg in 2020 een sterkere groei dan eerder verwacht. De verwachte groei voor 2020 is 3,0%.

Specifieke sectorale ontwikkelingen

- Voor de Universitair Medische Centra geldt dat hun (economische) activiteiten ingrijpend zijn veranderd door de pandemie. Een aanzienlijk deel van het onderzoek in de umc's betreft onderzoek waarbij patiënten betrokken zijn (onderzoek naar behandelingen en of andere interventies). Veel klinisch onderzoek wordt uitgevoerd door artsen, die nu in de kliniek worden ingezet voor zorgtaken. Post-corona zal de reguliere zorg een achterstand moeten wegwerken voordat het onderzoek hervat kan worden. Voor het medisch onderzoek geldt dan ook een versterkt na-ijl effect bij het heropstarten van de activiteiten.

Mvg,

(10)(2e)
 Van: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e)> <(10)(2e) @minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 17 april 2020 10:03

Aan: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minezk.nl>

CC: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minezk.nl>; (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>

Onderwerp: RE: Notificatie: Morgen verschijnt sectoranalyse met korte deadline

Ha (10)(2e) en (10)(2e)

Dank voor de nieuwe versie.

Ik heb het weer binnen VWS uitgezet. Men vindt het lastig om het te beoordelen zonder het rapport van Panteia te kennen.

De conclusie van Panteia ("Per saldo zal de extra benodigde productie in de zorg als gevolg van het coronavirus dus naar verwachting groter zijn dan de hoeveelheid zorg die verhinderd wordt door de maatregelen of door verdringing door andere zorg") vindt men wel wat stellig. Hier krijgen we binnen VWS echt heel gemengde signalen over. We kennen het rapport zoals gezegd niet, maar wellicht zou het helpen dit iets genuanceerder op te schrijven.

Daarnaast blijft het lastig dat de sector zo breed getrokken wordt, inclusief ook kinderopvang en kappers. Dit maakt het nog lastiger om op basis hiervan te concluderen of er sectoraal beleid nodig is voor de zorg. (Binnen de zorg zijn er ook al grote verschillen).

Kunnen jullie hier iets mee?

Groetjes,

(10)(2e)

Van: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 17 april 2020 09:53

Aan: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>

CC: (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>; (10)(2e), (10)(2e), (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>

